

Øyer
kommune

Kvartalsrapport

3. kvartal 2019

Økonomi og finans

INNHold

Innledning	3
Sykefravær	4
Oppsummering økonomi	5
Økonomisk oversikt per 3. kvartal 2019	5
Skatt og Finans (budsjettskjema 1A)	6
Skatteinntekter	6
Rammetilskudd	6
Generelle statstilskudd	6
Utbytte	7
Renter og avdrag	7
Økonomisk status tjenesteenheter (Budsjettskjema 1B)	8
100 Sentraladministrasjon	8
150 Interkommunalt samarbeid	8
200 Fellesutgifter	8
220 Fellesutgifter grunnskole	9
230 Fellesutgifter barnehage	9
300 Mosjordet barnehage	9
320 Vidarheim barnehage	10
340 Aurvoll skole	10
350 Solvang skole	10
370 Øyer ungdomsskole	11
420 helse og familie	11
440 Stabstjenester helse og omsorg	12
441 Øyer helsehus	12
442 Hjemmetjenester	13
443 Bofellesskap og miljøterapijenester	13
500 kultur og fellestjenester	13
550 Bolig og eiendom	14
560 Veg, vann og avløp	14
570 Plan og utvikling	14
Rådmannens vurderinger	15
Investeringer	17
Trodal boligfelt	19
Tilsyn 2019 – gjennomførte og varslede pr 30.9.2019	20
Finansrapport pr 30.9.2019	21
Forvaltningen av ledig likviditet og andre midler for driftsformål	22
Gjeldsforvaltningen	23
Renterisiko pr 30.9.2019	24

INNLEDNING

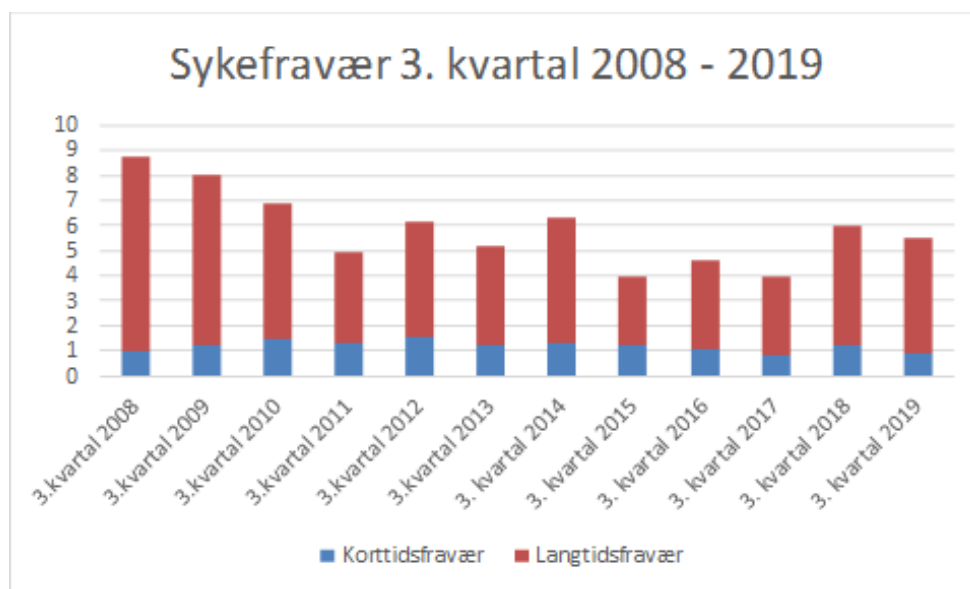
Økonomirapportering 3. kvartal gir en statusbeskrivelse av Øyer kommunes økonomiske situasjon etter utgangen av september. Det rapporteres på økonomisk drift, investeringer og finans, samt tilsyn som er gjennomført i kommunen.

Budsjett 2019 ble vedtatt 29. november 2018 i kommunestyresak 111/18. Det er budsjetter med et netto driftsresultat på 2,26 % i 2019. Øyer kommunes handlingsregel i økonomiplanperioden er netto driftsresultat på 1,75 %.

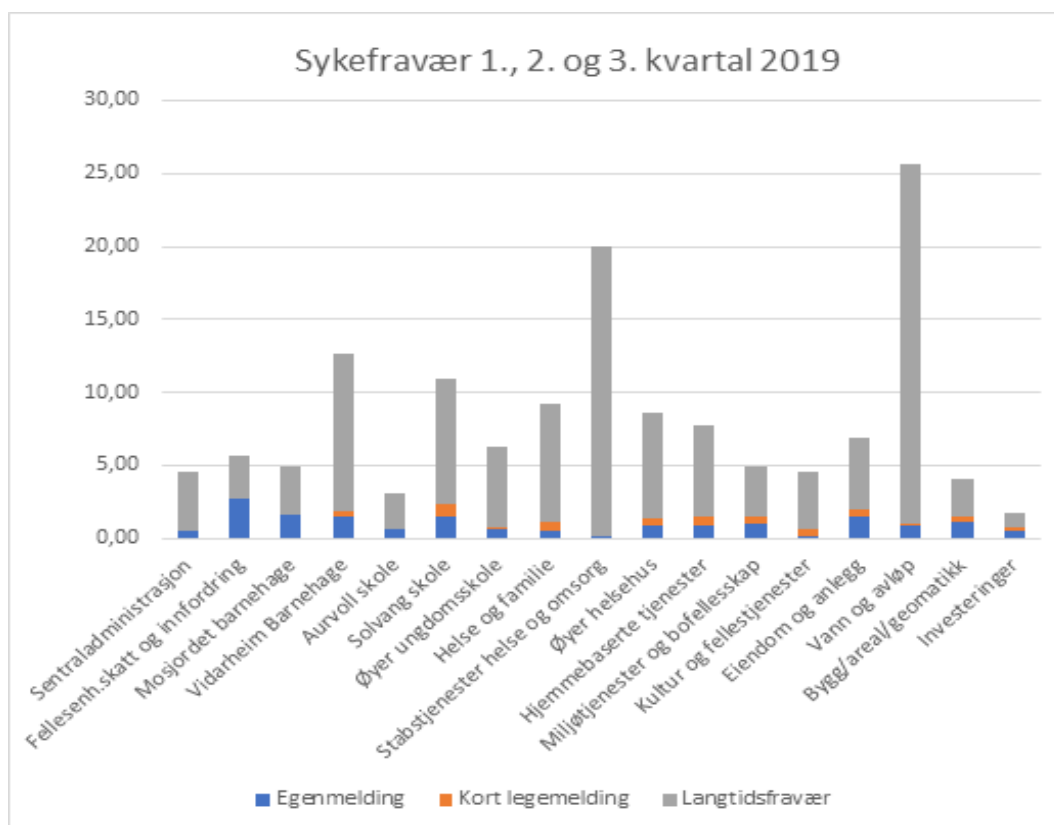
I henhold til kommunelovens § 47 og forskrift om årsbudsjett for kommuner og fylkeskommuner §§ 10 og 11 skal det foretas budsjettendringer gjennom året dersom dettes anses påkrevd. Ved rapportering per 3. kvartal tilrår kommunaldirektøren budsjettjusteringer ved å øke frie disponible midler som tilføres driftsdelen i budsjettet. Øyer kommune ligger an til betydelige merinntekter, hovedsakelig fra skatt, i 2019. Samtidig er det betydelige økonomiske utfordringer innen flere tjenesteenheter. Dette er nærmere redegjort for i rapporteringen.

SYKEFRAVÆR

I 3. kvartal 2019 er sykefraværet på 5,5 %. Korttidsfraværet er på 0,9 % og langtidsfraværet på 4,6 %. Sammenlignet med 2018 er dette en liten reduksjon, da samme kvartal hadde 6,0 % fravær. Både korttids- og langtidsfraværet ligger lavere enn tredje kvartal i fjor. Fraværet er også lavere enn andre kvartal 2019, som lå på 7,2 %, og også her ses en reduksjon i både korttidsfravær og langtidsfravær.

I tabellen under er sykefravær hittil i år presentert per tjenesteenhet.

OPPSUMMERING ØKONOMI

ØKONOMISK OVERSIKT PER 3. KVARTAL 2019

Tjenesteenhet		Regnskap 30.9.2019	Opprinnelig budsjett 2019	Justert budsjett 2019	Forbruk i %	Årsprognose 3. kvartal
100	Sentraladministrasjon	9 289	10 656	10 931	85,0 %	-400
130	Fellesenhet Skatt og innfordring	1 624	0	0	-	0
150	Interkommunalt samarbeid	8 300	17 570	17 570	47,2 %	0
200	Fellesutgifter	3 392	11 286	9 425	36,0 %	0
220	Fellesutgifter grunnskole	1 907	3 725	3 761	50,7 %	230
230	Fellesutgifter barnehage	14 365	21 939	21 918	65,5 %	-970
300	Mosjordet barnehage	5 104	6 232	6 443	79,2 %	0
320	Vidarheim barnehage	9 834	10 707	11 998	82,0 %	0
340	Aurvoll skole	9 889	10 678	10 708	92,3 %	-500
350	Solvang skole	17 489	20 459	20 512	85,3 %	-1 300
370	Øyer ungdomsskole	14 762	19 508	19 564	75,5 %	800
420	Helse og familie	47 713	55 305	55 671	85,7 %	-3 000
440	Stabsfunksjoner helse og omsorg	5 049	3 549	3 620	139,5 %	-1 000
441	Øyer helsehus	32 008	35 758	35 849	89,3 %	-2 600
442	Hjemmetjenester	17 494	21 706	21 740	80,5 %	-1 450
443	Miljøtjenester og bofelleskap	23 722	30 595	30 758	77,1 %	-450
500	Kultur og fellestjenester	11 968	15 004	15 161	78,9 %	0
550	Bolig og eiendom	18 053	21 657	22 077	81,8 %	1 100
560	Veg, vann og avløp	-8 907	2 425	2 470	-360,6 %	0
570	Plan og utvikling	6 333	3 309	3 337	189,8 %	500
910	Avskrivninger (kalkulatoriske renter)	-72	-13 100	-13 100	0,5 %	-1 000
Sum		249 317	308 969	310 411	80,3 %	-10 040
900	Skatt, rammetilskudd og finans	-271 673	-308 969	-310 411	88 %	
	Skatt og rammetilskudd					10 000
	Eiendomsskatt					250
	Renteinntekter					500
	Utbytte					100
	Renteutgifter					500
	Avdrag					500
Sum						10 850
Totalt		-22 356	0	0		810

SKATT OG FINANS (BUDSJETTSKJEMA 1A)

SKATTEINNEKTER

SKATT PÅ INNTEKT OG FORMUE

Øyer kommune har budsjettet med inntekts- og formueskatt på 146,4 millioner kroner i 2019. Per 3. kvartal er skatteinngang 119,4 millioner kroner, dette er 1,8 millioner kroner høyere enn budsjettet nivå (periodisert budsjett). Tallene per 3. kvartal er påvirket av at det feilaktig er foretatt et betydelig trekk for kommuner med naturressursskatt, for Øyers del utgjør dette ca én million kroner. I etterkant har vi mottatt melding fra skatteetaten som opplyser at feilen rettes i november. Etter utgangen av tredje kvartal viser det seg videre at Øyer kommune kommer svært godt ut av marginoppgjør og fordelingstall for inntektsåret 2018. Dette tilsier merinntekter fra skatt i 2019 på om lag 10 millioner.

Skatteinngangen må ses i sammenheng med inntektsutjevningen som utbetales sammen med rammetilskuddet. Inntektsutjevning etter 3. kvartal er noe lavere enn budsjettet. Inntektsutjevningen varierer gjennom året, avhengig av den generelle skatteinngangen på landsbasis sett opp mot kommunens skatteinngang. Øyer ligger per tredje kvartal nært landsgjennomsnittet.

EIENDOMSSKATT

Vedtatt budsjett for eiendomsskatt i 2019 er 38,0 millioner kr. Prognose for eiendomsskatt er 0,25 millioner kr over budsjettet nivå etter 3. kvartal.

RAMMETILSKUDD

For 2019 er det budsjettet med rammetilskudd på 151,2 millioner kroner, inkludert inntektsutjevning på 4,7 millioner kr og ordinære skjønnsmidler på 2,3 millioner kr. Prognosen er uendret etter 3. kvartal, men inntektsutjevning må som nevnt ses opp mot skatteinngang.

GENERELLE STATSTILSKUDD

INTEGRERINGSTILSKUDD

Det er budsjettet med 14,4 millioner kr i integreringstilskudd i 2019. Kommunen vil få høyere tilskudd ved å ta imot 12 flyktninger, som vedtatt for 2019. Årets bosetting er nå bekreftet til 9 personer og integreringstilskuddet i 2019 vil være på 18,3 millioner kroner. Rådmannen har fullmakt til å disponere integreringstilskudd utover budsjettet nivå.

STATLIG RENTEKOMPENSASJON

Kommunen mottar rentekompensasjon for lån knyttet til følgende utbygginger: Grunnskolereformen, omsorgsboliger/sykehjemsutbygging, Øyer Ungdomsskole, Solvang skole og Tretten kirke. Kompensasjonens størrelse avhenger av rentenivået. Prognose for året er balanse.

UTBYTTE

I tabellen nedenfor framgår budsjettert utbytte, prognose for året og avvik i forhold til budsjettert (tall i 1.000 kr) for de aktuelle aksjeselskapene:

Selskap	Budsjettert utbytte 2019	Prognose utbytte	Avvik
<i>Gudbrandsdal Energi AS</i>	8 127	8 127	0
<i>Eidsiva Energi AS</i>	1 620	1 708	88
Øvrige*	0	7	7
Totalt	9 747	9 835	95

*Øyer kommune mottar andelskapital/kundeutbytte/renter fra Mjøsen Skog AS, Gjensidigestiftelse og Gausdal Bruvoll. For 2019 utgjør dette samlet kr 7 000.

RENTER OG AVDRAG

På rentemøte i september ble styringsrenta økt til 1,5 %. Dette er fjerde renteøkning fra september 2018. Endring i internasjonale renter, global uro i finansmarkedet og forventningene om at en norsk «oljeboost» vil snu i 2020, gjør at Norges Bank har endret formen på rentebanen i markedet og skjøvet på ytterligere rentehevinger. Det forventes ingen flere rentehevinger nå i den nærmeste framtid.

RENTEBUSJETTET

For 2019 er det budsjettert med 2,0 % rente for den delen av låneporteføljen som ikke har fastrente. Kommunens flytende lån har ved utgangen av 3. kvartal renter noe over dette nivået, samtidig er låneporteføljen på et lavere nivå enn budsjettert i økonomiplan pga. forsinket framdrift på investeringer.

Som følge av god likviditet og rentenivået hittil i år er renteinntektene noe høyere enn budsjettert nivå.

Foreløpig beregninger av årets kalkulatoriske renter og avdrag for lån knyttet til selvkostområder viser lavere nivå enn budsjettert, pga. forskjøvet framdrift på sjølkostinvesteringer.

Samlet sett meldes det prognose balanse for renteinntekter og -utgifter.

For mer informasjon knyttet til gjeldsforvaltningen vises det til finansrapportering per 3.kvartal som finnes lengst bak i dette dokumentet.

AVDRAG PÅ LÅN

Minimumsavdrag er det laveste Øyer kommune kan betale i avdrag i året, jf. Kommuneloven § 50 nr. 7, og er et forhold mellom Øyer kommunes gjeld, bokførte verdier på anleggsmidler og avskrivninger. Foreløpig beregning av årets minimumsavdrag viser merutgifter på 0,5 millioner kr.

ØKONOMISK STATUS TJENESTEENHETER (BUDSJETTSKJEMA 1B)

100 SENTRALADMINISTRASJON

Opprinnelig budsjett	
	10 656
Justert budsjett	
	10 931
Prognose	
	-450

Det er lagt inn forventa eksterne tilskuddsmidler på 0,3 millioner kr i 2019, å få inn slike inntekter har vært en forutsetning for budsjettbalanse på årsbasis. Det er ikke funnet prosjektmidler å søke på i år, og dette vil medføre merforbruk, sammen med krav om effektiviseringskutt som ikke oppnås. Videre er det merforbruk på lønn, som følge av årets lønnsoppgjør.

150 INTERKOMMUNALT SAMARBEID

Opprinnelig budsjett	
	17 570
Justert budsjett	
	17 570
Prognose	
	Balanse

Regnskapet for interkommunalt samarbeid er i økonomisk balanse etter tredje kvartal. Det knytter seg fortsatt noe usikkerhet til kostnadsnivået på interkommunal legevakt.

200 FELLESUTGIFTER

Opprinnelig budsjett	
	11 286
Justert budsjett	
	9 425
Prognose	
	Balanse

Det er avsatt 6,5 millioner kr til pris- og lønnsvekst (deflator) 2019, og det er lagt til grunn en samlet pris- og lønnsvekst på 2,8 % i hht. forutsetningene i statsbudsjettet. Rådmannen har fordelt årets lønns- og prisvekst til de ulike tjenesteenhetene. Lønnsveksten er fordelt ut fra at årets lønnsoppgjør har et snittresultat på 3,2 %. Det er imidlertid store utslag innenfor flere tjenesteenheter, bl.a. som følge av betydelige ansiennitetsopprykk i årets oppgjør. Lønnsoppgjøret er dermed ikke kompensert fullt ut for tjenesteenhetene, og gir samlede merutgifter for kommunen på anslagsvis 1,5 – 2 millioner kr.

Nettoinntekter fra salg av konsesjonskraft ligger etter første halvår an til å bli høyere enn budsjettet. Anslagsvis merinntekt på 0,7 millioner kr.

Det har over tid vært jobbet med å gjennomgå ikke utlignet avvik på sykepengerefusjon fra NAV for Øyer kommune. Gjennomgangen er nå foretatt, og vil medføre tapsføring av utestående sykepengerefusjon for flere år bakover, etter at alle krav tilbake til 2013 er gjennomgått med NAV. De eldste avvikene tapsføres under fellesutgifter (0,9 millioner), mens avvik fra 2015-2017 tapsføres på de aktuelle tjenesteenheter (0,7 millioner).

I budsjettet for 2019 er satsene for budsjettering av pensjon videreført på samme nivå som i budsjett 2018. Det er videre lagt inn som budsjettforutsetning at årets premieavvik avsettes til pensjonsfond. Siste premieprognose fra KLP har betydelige lavere anslag på årets premieavvik enn det som lå til grunn ved utarbeidelse av budsjett 2019.

220 FELLESUTGIFTER GRUNNSKOLE

Opprinnelig budsjett	Situasjonen har endret seg noe siden forrige rapportering, prognosen er ca tilsvarende, men sammensatt av andre faktorer. Vi har fått to nye gjesteelever som medfører at budsjettet på denne posten nå er balanse og ikke mindreforbruk som i forrige kvartal. Det ser ut som vi får en reduksjon i utgifter til skyss og dette gjør at prognosen er positiv med kr 230 000 ved rapportering 3. kvartal.
3 725	
Justert budsjett	
3 761	
Prognose	
Mindreforbruk: 230	

230 FELLESUTGIFTER BARNEHAGE

Opprinnelig budsjett	De største utgiftspostene på fellesutgifter barnehage knytter seg til tilskudd til private barnehager, samt utgifter til spesialpedagogisk hjelp og tilrettelegging i barnehagene.
21 939	
Justert budsjett	
21 918	
Prognose	Etter tredje kvartal rapporteres det om ca 1,1 million kroner i merutgifter knyttet til tilrettelegging av barnehagetilbudet etter barnehagelovens §19g og spesialundervisning etter barnehagelovens §19a. Det er begrenset med muligheter for å hente inn dette på driftsposter, men det holdes igjen på de postene som ikke er lovpålagte. Prognosen etter dette er et merforbruk på kr 970 000 på årsbasis. Flere store tiltak avsluttes etter barnehageåret 2019/2020.
Merforbruk: - 970	

300 MOSJORDET BARNEHAGE

Opprinnelig budsjett	Inntektene i Mosjordet er lavere enn budsjettet, dette skyldes alderssammensetningen i barnegruppa og noen ledige plasser i perioden april – november. Utover høsten er plassene fylt opp, og fra årsskiftet forventes inntektene å være stabile. For å kompensere for sviktende inntekter er bemanningen redusert i perioden med ledige plasser ved at det ikke er satt inn vikar i en permisjon. Det forventes balanse ved årets slutt.
6 232	
Justert budsjett	
6 443	
Prognose	
Balanse	

320 VIDARHEIM BARNEHAGE

Opprinnelig budsjett
10 707
Justert budsjett
11 998
Prognose
Balanse

Vidarheim barnehage har foretatt ansettelse og innkjøp i tråd med vedtak om økt antall plasser fra 1. august. Utover dette er driften i henhold til det som er planlagt og det forventes som ved forrige rapportering balanse ved årets slutt.

340 AURVOLL SKOLE

Opprinnelig budsjett
10 678
Justert budsjett
10 708
Prognose
Merforbruk: - 500

Aurvoll skole hadde spesielle elevutfordringer våren 2019 som medførte merforbruk på lønn både på skole og innen SFO. Det er iverksatt flere tiltak for å hente inn merforbruket, hovedsakelig å ikke sette inn vikar i foreldrepermisjoner og ved videreutdanning. Det er også kuttet i bemanning på SFO.

Planlagt innsparing viser seg svært krevende da det fortsatt er elevtiltak av relativt stort omfang som må dekkes opp. Tiltakene som er iverksatt har gitt effekt, men ikke så stor effekt som forutsatt.

Prognosen etter tredje kvartal er et merforbruk på kr 500 000.

350 SOLVANG SKOLE

Opprinnelig budsjett
20 459
Justert budsjett
20 512
Prognose
Merforbruk:

Solvang skole har spesielle utfordringer knyttet til enkeltelever. Det er gjort tiltak for å få på plass mer riktig bemanning som medfører at man får større fleksibilitet og kvalitet i det arbeid som gjøres. Det fører til at det nå er en mer optimal drift. Det er færre ansatte i antall, men med høyere og riktigere kompetanse. 4,17 årsverk assistent og andre ansatte er byttet ut med 2 årsverk godt kvalifiserte lærere. Det er stor lønnsforskjell på disse to gruppene, derfor gir ikke redusert antall årsverk full effekt knyttet til besparelser. For høsten 2019 gir det en innsparing på kr 300 000, mens

årseffekten er ca kr 600 000.

Prognosen etter tredje kvartal er et merforbruk på ca 1,3 millioner kroner.

370 ØYER UNGDOMSSKOLE

Opprinnelig budsjett
19 508
Justert budsjett
19 564
Prognose
Mindreforbruk: 800

Fra ungdomsskolen opprettholdes årsprognose om mindreforbruk. Etter tredje kvartal økes prognosen til et mindreforbruk på kr 800 000. Dette skyldes at det ikke blir satt inn vikar ved sykefravær og permisjon.

420 HELSE OG FAMILIE

Opprinnelig budsjett
55 305
Justert budsjett
55 671
Prognose
Merforbruk: 3 000

Helse og familietjenesten melder fortsatt om omfattende økonomiske utfordringer, og flere av områdene som er omtalt ved rapportering tidligere i år viser forverring.

Det har vært kostnader knyttet til 4 saker til behandling i fylkesnemnda. Dette er utgifter til sakkyndige, advokat og kostnader til plassering. Dette er utgifter som ikke var lagt inn i budsjettet. Det har også vært vurdert som nødvendig å kjøpe inn private veiledningstjenester/ tiltak i mange saker. Videre har det vært merkostnader til tiltak enslige mindreårige. Bo-

fellesskapet er avviklet, men ekstra lønnskostnader er påløpt fordi det har tatt tid å finne alternativ til de ansatte som har rett på fortsatt arbeid i kommunen. Merkostnad ca. 1,2 mill.

Fordi det ikke har vært egnede bo- og omsorgstilbud og kompetanse i kommunen har det vært nødvendig å kjøpe tjenester fra privat leverandør. Dette gjelder for tre personer hvorav det er en som ut i fra kostnader er definert som "ressurskrevende bruker", dvs. det er noe statlig refusjon. Det er nå under oppbygging tiltak i kommunen og de to mest kostnadskrevende tiltakene /avtalene med privat leverandør er sagt opp. Pga. endring i beregning av statlig refusjon for ressurskrevende bruker, er det en inntektssvikt på kr 956 800 i 2018 som er belastet regnskap 2019, og det må påregnes inntektssvikt i 2019 for det samme forholdet og i samme størrelsesorden. Totalt ca 1,8 millioner.

Pga. store endringer når det gjelder behov for å bosette flyktninger, må aktiviteten i Øyer kommune tilpasses nye økonomiske forutsetninger. Inneværende år er Øyer anmodet om å bosette 12 personer, mens det er bekreftet fra IMDI (november 2019) at 9 personer blir bosatt i Øyer i år. I 2018 ble det bosatt 12, men de foregående årene 25. Dette innebærer reduserte inntekter inneværende år og utfordringer videre i kommende økonomiplanperiode.

Samtidig som inntektene er redusert er det kommet endringer i introduksjonsloven som innebærer at hovedregelen nå er at alle skal tilbys 3 år på introduksjonsprogram mot tidligere 2. Det er mange deltakere på introduksjonsprogram 2. halvår i 2019, men det vil bli et lavere antall første halvår 2020.

440 STABSTJENESTER HELSE OG OMSORG

Opprinnelig budsjett	Under stabstjenester føres merkantile funksjoner for helse- og omsorgstjenester, samt IKT-kostnader og felleskostnader for Øyer helsehus, hjemmetjenesten og miljøtjenester og bofellesskap. Regnskapsprognose for året er negativ med 1 million. Dette skyldes manglende avsatte midler til en stilling, samt utviklingen i IKT-utgifter.
3 549	
Justert budsjett	
3 620	
Prognose	
Merforbruk: - 1 000	

441 ØYER HELSEHUS

Opprinnelig budsjett	Fire nye plasser ble tatt i bruk i Øyer helsehus i februar, og ytterligere fire plasser er i drift fra oktober. Det har vist seg vanskelig å rekruttere avdelingsleder etter utvidelsen, og i lys av den økonomiske situasjonen har arbeidet nå blitt satt i bero. Dette medfører større arbeidsbelastning på de eksisterende avdelingslederne. Drift av helsehuset har fortsatt utfordringer som gir økonomisk ubalanse i 2019. Fra oktober 2018 har det vært nødvendig med ekstra bemanning grunnet pasientbehov. Behovet vurderes kontinuerlig, og er rigget slik at
35 758	
Justert budsjett	
35 849	
Prognose	
Merforbruk: - 2 600	

ekstra bemanning kan tas raskt ned. Medisinsk utvikling er usikker, men det ligger fortsatt an til at behovet vil være til stede ut året og dette fører til merutgifter. Utfordringene kan føres tilbake til oppgaveforflytning fra spesialisthelsetjenesten som ikke har blitt kompensert i kommunal virksomhet.

Tiltak for å redusere merforbruket er at innleie av vakter kun foretas ved stort behov, men bemanning og faglig forsvarlighet tilsier at vikarstopp ikke er forsvarlig i de fleste tilfeller.

Det ble lagt inn investeringsmidler til å klargjøre økt antall plasser i første kvartalsrapport. Etter vedtaket ser man at bevilgningen på kr 120 000 ikke er nok for å dekke de faktiske utgiftene til økte plasser. En elektromedisinsk kontroll konkluderer med at mye av utstyret må fornyes. I tillegg er det behov for investering i noe inventar som det ikke var tatt høyde for i forhold til å bli en fullverdig avdeling. Noen av disse anskaffelsene er dekket opp gjennom bruk av midler til velferdsteknologi.

442 HJEMMETJENESTER

Opprinnelig budsjett	Situasjonen i hjemmetjenesten beskrives fortsatt som krevende. Gjennom store deler av året har det ikke latt seg gjøre å få dekket et svangerskapsvikariat. Vikariatet ble lyst ut flere ganger og ble løst med innleie fra vikarbyrå. Stillingen ble besatt fra oktober, men innleieutgiftene bidrar til merforbruk på årsbasis.
21 706	
Justert budsjett	
21 740	
Prognose	Døgnmulkt til sykehuset for overliggere er på om lag kr 460 000 etter 3. kvartal. Videre ligger utgifter til medisinsk forbruksmateriell over budsjett pga. behov for spesielle bandasjer og skifteutstyr. Det er undersøkt om dette kan dekkes av Helfo, med negativt svar. Samlet prognose etter 3. kvartal er merforbruk på 1,45 millioner kr.
Merforbruk: - 1 450	

443 BOFELLESSKAP OG MILJØTERAPITJENESTER

Opprinnelig budsjett	Innenfor miljøtjenester og bofellesskap er det mindreforbruk til støttekontakter fordi det er for få støttekontakter. Bofellesskap har merforbruk som skyldes ekstra utgifter til brukere. Dette behovet fortsetter for to av brukere utover høsten og mot vinteren. Tiltak for å begrense utgiftene er iverksatt.
30 595	
Justert budsjett	
30 758	
Prognose	Planlagt BPA-ordning har gitt økonomiske besparelser i første halvår 2019 pga. utsatt oppstart. Tiltaket er trappet opp fra høsten.
Merforbruk: - 450	

Arbeid og aktivitet har noe økning av personal fra høsten, som følge av nye krevende brukere. Videre har avdelingen uforutsette utgifter ved lederskifte i høst, som gir dobbel lønnsutgift utover budsjettet en periode.

Samlet årsprognose er et merforbruk på 0,45 millioner kr.

500 KULTUR OG FELLESTJENESTER

Opprinnelig budsjett	Samlet har tjenesteenheten årsprognose balanse.
15 004	I Kulturskolen følges inntektsutviklingen opp. Det er fortsatt negativt avvik etter tredje kvartal, som rapportert tidligere. Det forutsettes at dette vil rettes opp med inntektsføringer som ikke er foretatt per tredje kvartal.
Justert budsjett	
15 161	
Prognose	Det ble bevilget midler til full arkivstilling i første kvartalsrapport. Stillingen ble besatt fra midten av september. Det er ellers noen avvik på driftsposter, blant annet som følge av at kommunens andel til arkivavtale (IKA Opplandene) har blitt dyrere.
Balanse	

550 BOLIG OG EIENDOM

Opprinnelig budsjett
21 657
Justert budsjett
22 077
Prognose
Mindreforbruk: 1 100

For bolig og eiendom meldes det om årsprognose mindreforbruk på 1,1 millioner kr etter tredje kvartal.

Drift av kommunal eiendom er i henhold til budsjett, og det er holdt igjen på vedlikeholdstiltak bl.a. for å kunne håndtere energiutgiftene, som har hatt prognose over budsjett gjennom året.

560 VEG, VANN OG AVLØP

Opprinnelig budsjett
2 425
Justert budsjett
2 470
Prognose
Balanse

Fra veg, vann og avløp meldes det at aktiviteten på sjølkostområde vann og avløp er i henhold til budsjett. Drift og vedlikehold av kommunale vegger melder risiko i forhold til å overholde budsjetttrammen. Sommervedlikehold er utført på et absolutt minimumsnivå. Det er gjennomført nytt anbud for brøyting som medfører økte priser for kommunen. Høstens snømengder vil være avgjørende for årsresultatet.

570 PLAN OG UTVIKLING

Opprinnelig budsjett
3 309
Justert budsjett
3 337
Prognose
Mindreforbruk: 500

Regulering av ny E6 har gitt mye jobb i 2019. Det har vært en krevende prosess, mye dokumenter og stort press på rask gjennomføring. Dette har medført mye ressursbruk i form av arbeidskapasitet på plan. Det er bevilget kr 450 000 til kommunedelplan Øyer Sør i 2019. På grunn av mye jobb med E6, og et halvt år med vakanse i en stilling, har det ikke vært kapasitet til å jobbe mye med kommunedelplan Øyer sør. Det bes om at bevilgingen kan overføres til E6-arbeidet, som er et arbeid kommunen må utføre uten at det kan tas gebyr for. På bakgrunn av dette ligger det an til et mindreforbruk på årsbasis på 0,5 millioner kr på kommunal planramme.

På selvkost reguleringsplan ligger det an til et framførbart underskudd i 2019. Dette skyldes at det har vært oppstart på mange planer, uten at de har kommet inn til behandling. Det har også vært begrenset kapasitet til å jobbe med reguleringsplaner siste halvåret. Det er ikke fondsmidler på reguleringsplan. For selvkost byggesak og oppmåling styres det mot bruk av fond i 2019, noe som er planlagt for å redusere innestående fond.

RÅDMANNENS VURDERINGER

Årsprognose etter 3. kvartal viser betydelige merinntekter fra skatt, konsesjonskraft, eiendomsskatt og utbytte. Fra tjenesteenhetene meldes det negative årsprognoser fra sentraladministrasjon, de to barneskolene, fellesutgifter barnehage, helse og familietjenesten, Øyer helsehus, hjemmetjenesten og bofellesskap og miljøtjenester. Barnehagene, Kultur og fellestjenester, Veg, vann og avløp (kommunale veger) og plan og utvikling har prognose balanse, og det meldes om mindreforbruk fra fellesutgifter grunnskole, Øyer ungdomsskole og Bolig og eiendom.

Samlet for kommunen er årsprognosen positiv, men de økonomiske utfordringene i tjenesteenhetene er betydelige. Hovedårsakene til merforbruk i 2019 er utvikling i enkeltsaker og brukerbehov, der det ikke finnes «buffer» i driftsbudsjettene. Dette gir merforbruk på fellesutgifter barnehage, de to barneskolene, helse og familie og Øyer helsehus. Videre er lønnsbudsjettene i kommunen utfordret ytterligere ved at årets lønnsoppgjør ikke fullt ut kompenseres, og at eldre avvik på sykelønnsrefusjon tapsføres i år. Samlet utgjør de to sist nevnte forholdene merutgifter for kommunen på anslagsvis 3,5 millioner. For ordningen med statlig toppfinansiering av ressurskrevende brukere har det vært en praksisendring som gir inntektssvikt i størrelsesorden 2 millioner i 2019, dette gjelder hovedsakelig helse og familie, samt miljøtjenester og bofellesskap.

Avdragsutgifter for kommunen vil bli 0,5 millioner høyere enn budsjettet etter foreløpig beregning av minimumsavdrag, mens renteutgifter og -inntekter samlet er innenfor budsjett pga. utsatt framdrift på større investeringsprosjekter.

Kommunedirektøren tilrår budsjettjusteringer ved å øke frie disponible midler fra skatt, som tilføres driftsdelen i budsjettet.

Tjenesteenhet		Opprinnelig budsjett 2019	Justert budsjett 2019	Årsprognose 3. kvartal	Foreslått budsjett- endring	Årsprognose etter budsjett- endring
100	Sentraladministrasjon	10 656	10 931	-400	0	-400
130	Fellesenhet Skatt og innfordring	0	0	0	0	0
150	Interkommunalt samarbeid	17 570	17 570	0	0	0
200	Fellesutgifter	11 286	9 425	0	0	0
220	Fellesutgifter grunnskole	3 725	3 761	230	-200	30
230	Fellesutgifter barnehage	21 939	21 918	-970	900	-70
300	Mosjordet barnehage	6 232	6 443	0	0	0
320	Vidarheim barnehage	10 707	11 998	0	0	0
340	Aurvoll skole	10 678	10 708	-500	400	-100
350	Solvang skole	20 459	20 512	-1 300	1 200	-100
370	Øyer ungdomsskole	19 508	19 564	800	0	800
420	Helse og familie	55 305	55 671	-3 000	2 500	-500
440	Stabsfunksjoner helse og omsorg	3 549	3 620	-1 000	750	-250
441	Øyer helsehus	35 758	35 849	-2 600	2 600	0
442	Hjemmetjenester	21 706	21 740	-1 450	1 200	-250
443	Miljøtjenester og bofellesskap	30 595	30 758	-450	400	-50
500	Kultur og fellestjenester	15 004	15 161	0	0	0
550	Bolig og eiendom	21 657	22 077	1 100	0	1 100
560	Veg, vann og avløp	2 425	2 470	0	0	0
570	Plan og utvikling	3 309	3 337	500	0	500
910	Avskrivninger (kalkulatoriske renter)	-13 100	-13 100	-1 000	1 000	0
Sum		308 969	310 411	-10 040	10 750	710
900	Skatt, rammetilskudd og finans	-308 969	-310 411			
	Skatt og rammetilskudd			10 000	- 10 000	-
	Eiendomsskatt			250	- 250	-
	Renteinntekter			500	- 500	-
	Utbytte			100	-	100
	Renteutgifter			500	- 500	-
	Avdrag			- 500	500	-
Sum				10 850	-10 750	100
Totalt		0	0	810	0	810

INVESTERINGER

Det rapporteres på investeringsprosjekter per 30.9.2019 i henhold til årsbudsjett 2019, med årsprognose. For å se samlet budsjett og regnskap på prosjekter som går over flere år, vises det til oppfølgings skjema per prosjekt (vedlegg).

Investeringsprosjektene det rapporteres på etter 3. kvartal er innenfor gjeldende budsjetttrammer, med unntak av utstyr til økt antall plasser i Øyer helsehus, som er omtalt tidligere i rapporten, samt høydebasseng Romsås – Winge som vil bli sluttrapportert.

Prosjekt 9117 Gang- og sykkelveg Tjønnykkja – Aurvoll har bevilgning flere år tilbake i tid, og det ble ikke rebudsjettert til dette prosjektet inneværende år. Det påløper utgifter i størrelsesorden 0,16 millioner kroner i 2019, dette er prosjektering av det planlagte tiltaket. Det ble lagt fram egen kommunestyresak om prosjektet i september, der det informeres om kostnadsoverslag på 21,5 millioner i tillegg til allerede påløpte kostnader. Dialogen med fylkeskommunen rundt medfinansiering av tiltaket fortsetter, og innlegging av tiltaket i økonomiplanen avventes til avtale med fylkeskommunen foreligger.

Sak om videre framdrift i Trodal boligfelt er fortsatt ikke klar, det arbeides med kvalitetssikret kostnadsoverslag og flomsikringstiltak som må reguleres inn etter krav fra NVE og fylkesmannen. Inntil dette er klart rapporteres det på status i prosjekt Trodal i eget oppsett i kvartalsrapporten.

Nedenfor følger oversikt over investeringsprosjekter per utgangen av 3. kvartal som viser budsjett 2019, regnskap per 3. kvartal samt prognose for året. Det gjøres oppmerksom på at kolonne «Budsjett 2019» i tillegg til vedtatt budsjett for 2019 også inneholder foreslått rebudsjettering av tidligere ubrukte investeringsmidler.

Det legges fram egen kommunestyresak om nedtak av investeringsbudsjett 2019 for prosjekter med utsatt framdrift.

Investeringsregnskap per 3. kvartal 2019

Bygg og anlegg

Investering i anleggsmidler	Budsjett 2019	Regnskap 30.09.2019	Prognose 2019	Kommentar
001004 Tretten idrettshall	888	348	888	
001131 Kontorer helse- og rus, Skarpsnobygget	350	158	350	KS-sak 61/19
001134 Ombygging kontorbygg Famin	1 000	67	167	
001197 Ny Tretten brannstasjon	4 869	4 868	4 869	
001212 Gatelys - avmåling og oppgradering	2 120	115	2 120	
001213 Asfaltering kommunale veger	528	0	528	
001214 Flomsikring og rydding bekker	448	147	247	
001216 Gatelys Bakkevegen	317	463	317	Gjenstår avregning mot GE som bedrer resultatet
001217 Ny kommunestyresal 2018	1 000	379	1 000	
001220 Øyer og Tretten kirke - vanntåkeanlegg	50	2	50	
001221 Bakketun bofellesskap 2019	680	4	14	Utføres vår 2020, må rebudsettes
001223 Kantine Bakketun - oppgradering	200	130	200	
001225 SD-anlegg skole og barnehage	900	467	900	
001227 Øyer u.skole - asfaltering ved inngang	300	269	300	
001228 Øyer samf.hus - bytte av heis	800	34	54	Utføres vinter 2020, må rebudsettes
001229 Utfasing oljefyr	800	0	200	
001230 Asfaltering kommunale veger 2019	2 500	1 017	1 100	Utsatt fremdrift i påvente av va-utskifting
001231 ØHH - maskineri kjøll- og fryserom	500	461	461	
005508 Flomsikringstiltak	31	31	31	
007311 Utbygging Skriua - støyskjerming	2 899	67	167	
009117 G/S-veg Tjønnykkja-Aurvoll	-	60	100	

Annet

Investering i anleggsmidler	Budsjett 2019	Regnskap 30.09.2019	Prognose 2019	Kommentar
001017 Office365*	100	2	2	Prognose balanse (35' mindreforbruk) samlet for 2017-2019
001019 Prosjektledelse IKT*	457	219	294	Budsjettmidler omdisponeres til pro 001023
001023 Oppvekstadministrativt system*	400	43	533	Budsjettmidler omdisponeres fra pro 001019
001024 Valg 2019*	100	0	114	
001095 Agresso - vedtatt videreutviklingsplan*	300	0	170	Gjenstående midler rebudsettes til 2020
001021 Skanning byggesaksarkiv	500	0	0	Rebudsettes til 2020
001025 Kjøp av IKT-utstyr 2019	500	343	500	
001026 Velferdsteknologi 2019	500	0	500	
001189 Fakkelmannen	1 000	0	0	
001232 ØHH-Inventar og utstyr til 4 nye plasser	120	635	700	KS-sak 61/19
001233 Vidarheim-Inventar og utstyr ny avdeling	230	169	230	KS-sak 61/19

* Bevilgning 1,3 mill for 2019 - fordelt av administrasjonen

VA (selvfinansierende)

Investering i anleggsmidler	Budsjett 2019	Regnskap 30.09.2019	Prognose 2019	Kommentar
006012 Økt vannforsyning (H5-H8)	7 440	0	0	Prognose avhenger av utbyggeravtaler
006013 Ny VA-streng Ihle Panorama	25 554	249	300	Prognose avhenger av utbyggeravtaler
006014 Ny hovedvannledning Øyer VV-Langvik	3 600	0	100	Kun tilstandsundersøkelser i 2019
006016 Brattbakken Ind.område - Pumpestasjon	700	0	50	Prosjektering starter opp i 2019
006017 Rehab. ledningsnett Øvregate	4 000	85	100	Prosjektering ferdig. Utførelse etter påske 2020
006018 Høydebasseng Øyer/Hafjell	200	0	0	
006020 Hovedledningsnett til høydebasseng Øyer/hafjell	50	0	0	
006021 Øvre trykksone Tingberg - ledningsanlegg Haug - Øyer kirke	200	0	0	
006025 Høydebasseng Hunder (Sørbygdstrengen)	100	0	0	
006075 Rehabilitering kummer og ledningstrekk Granrudmoen	3 745	1 664	3 745	
006077 Oppgradering driftsovervåkning	2 586	2 318	2 586	
006106 Oppgradering Tretten RA	9 495	0	50	Egen sak kommer senere
006134 Høydebasseng Romsås-Winge	-	795		Kommer sluttrapport

TRODAL BOLIGFELT

Nedenfor følger en oversikt over totale bevilgninger samt en økonomisk oversikt per 30.09.2019.

Bevilgninger Trodal									
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2018	2019	Sum
Nytt boligfelt - Jevneskogen	10 000								10 000
Nytt boligfelt - Trodal			10 000						10 000
Infrastruktur				2 000	3 000	2 000			7 000
Grunnerverv		9 000	9 000						18 000
Langvik rundkjøring			3 050						3 050
Kryss Trodal inkl.veg boligfelt				500					500
Tilleggsbevilgning Vegstad eiendom						4 000			4 000
Trodal trinn 2/ Tverrforbindelse							11 000	10 000	21 000
Sum bevilgninger Trodal boligfelt									73 550

Prosjekt Trodal										30.9.	
Økonomisk oversikt per 30.09.2019	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Totalt
Bruttokostnader	593	9 052	9 999	1 493	1 460	17 159	8 153	2 808	2 284	2 607	55 608
Mva-kompensasjon	-57	-40	-149	-109	-242	-2 876	-1 507	-429	-353	-418	-6 180
Inntekter/refusjoner	-	-	-	-	-300	-173	-69	-4 004	-1 422	-	-5 968
Resultat før rentekostnader	536	9 012	9 850	1 384	918	14 110	6 577	-1 625	509	2 189	43 460
Estimerte rentekostnader	9	187	518	610	624	768	948	916	935	1 077	6 592
Totalt per september 2019	545	9 199	10 368	1 994	1 542	14 878	7 525	-709	1 444	3 266	50 052

Det er per i dag oppført tre bygg, henholdsvis to firemannsboliger og en åttemannsbolig. Alle boenhetene i den første firemannsboligen er solgt, og det samme er tilfellet for boenhetene i åttemannsboligen. I den siste firemannsboligen er det foreløpig solgt én boenhet. For bygg nummer fire, en seksmannsbolig, er grunnarbeidet utført.

Beias Gruppen AS har gitt beskjed om at de ikke kommer til å igangsette bygging av boligblokkene i byggetrinn 1 på nåværende tidspunkt. Dette er noe de kan komme tilbake til senere i prosjektet. Øyer kommune har muligheten til å gå til andre aktører for å få realisert disse byggene. Dette forutsetter i så fall anbudskonkurranse i henhold til lovverket rundt offentlige anskaffelser. Etter krav fra NVE og Fylkesmannen så må flomsikringstiltakene i Søre Brynsåa og Trodalsbekken reguleres inn før det kan gis videre byggetillatelse i området.

Det er nå fokus på å få ferdig reguleringsendring for området der alle flomforebyggingstiltak blir lagt inn i planen, dette for å komme videre med utbygging. Reguleringsplanen blir førstegangs behandlet i planutvalget i møtet i november. Prosjektering av infrastrukturen i forbindelse med byggetrinn 2 foregår parallelt med planendringen for ikke å tape mye tid og for å få en oversikt over kostnader forbundet med utbyggingen. Det samme er tilfellet med prosjektering av vegen som skal danne tverrforbindelsen mellom Kongsvegen og Gamlevegen. Målsettingen med infrastrukturen i trinn 2 og tverrforbindelsen Kongsvegen –Gamlevegen og flomforebygging er å få dette ferdigstilt i løpet av høsten 2020.

Gjennomføring av anbudskonkurranse for infrastrukturen på byggetrinn 2, samt for vegen som skal danne tverrforbindelsen, er planlagt gjennomført parallelt med at omfanget av flomsikringstiltak avklares, men da med forbehold om finansiering.

Flomforebygging må i alle tilfeller utføres for å sikre allerede oppførte bygninger i trinn 1.

Når det foreligger et kvalitetssikret kostnadsoverslag for videre utbygging vil det bli lagt frem et detaljert budsjett for resterende utbygging av Trodal for kommunestyret.

TILSYN 2019 – GJENNOMFØRTE OG VARSLEDE PR 30.9.2019

Rådmannen skal informere om *gjennomførte* og *varslede* tilsyn til Kontrollutvalget, denne informasjonen inngår i kvartalsrapportene. Status pr 30.9.2019 framgår av tabellen:

Tjenesteenhet	Tilsynsmyndighet Type tilsyn	Tidspunkt	Kommentar
Helse / Familie Avd. psykisk helse- og rus	Innlandet Revisjon Systemrevisjon psykisk helse- og rus (oppdrag fra Kontrollutvalget)	Januar - april	Rapport ble behandlet i kontrollutvalget i møte 3. juni. Kontrollutvalget ba om tilbakemelding innen 31. august på hvordan konklusjonene følges opp. Kontrollutvalget behandlet tilbakemeldingen i møtet 23. september. Vedtak: «Kontrollutvalget tar tilbakemeldingen til orientering».
Helse / Familie NAV	Fylkesmannen Tema: Om kommunen sikrer at gjennomføringen av tjenesten «økonomisk stønad» utøves forsvarlig og i henhold til lov – og forskriftskrav	November	Rapport foreligger foreløpig ikke
Hjemmebaserte tjenester	Arbeidstilsynet Arbeidsmiljølovens krav for å forebygge arbeidsrelatert sykdom og skade	25. april	Tilsynsrapport mottatt 5. juni med to pålegg: Begge pålegg er nå oppfylt/avvik lukket.
Bolig og eiendom	Arbeidstilsynet Tilsynet omhandler kommunens håndtering av asbest, som ga pålegg om utarbeidelse av rutiner	Mars – juni	Postalte tilsyn som er svart opp fra kommunen. Endte ut i nye rutiner for å kartlegge eventuell forekomst av asbest forut for oppdrag i kommunale bygg. Tilsynet er lukket den 13. juni.
Bolig og eiendom	Lillehammer Region Brannvesen Branntilsyn Solvang skole	19. mars	Pålegg om å rydde rømningsveger fortløpende og utarbeide brannstrategiplan. Anmerking om teknisk utsyr og fjerne parkerte biler foran hallen. Avvik er lukket
Bolig og eiendom	Det lokale EI-tilsyn EI-tilsyn Øyer bibliotek	10. april	Avvik på manglende bruksanvisning og mangel på tilstrekkelig vern/merking. Avvik lukket.
Bolig og eiendom	Det lokale EI-tilsyn EI-tilsyn Øyer legekantor	29. april	Avvik på dokumentasjon av endringer og reparasjoner på elektromedisinsk utstyr. Det skal etableres avtale med et firma som kan ha rutinesjekk ved legekantor m/flere som disponerer elektromedisinsk utstyr. Saken er under arbeid.
Bolig og eiendom	Lillehammer Region Brannvesen Branntilsyn Aurvoll skole	4. sept.	Tre tekniske avvik som er/blir lukket. Brannstrategiplan er under utarbeidelse.
Plan og utvikling	Miljødirektoratet Forvaltningstilsyn av myndighetsutøvelse etter forurensningsforskriften kapittel 13, spørreundersøkelse.	November	Svarfrist 1. desember
Vann og avløp	Mattilsynet Tilsyn ved Tretten og Øyer vannverk	September	Rapport mottatt. Ingen avvik.

I henhold til *Reglement for finans- og gjeldsforvaltning* av 27.9.2018, skal det i forbindelse med kvartalsrapportering legges fram rapporter til kommunestyret som viser:

- Status for forvaltning av ledig likviditet og andre midler beregnet til driftsformål
- Status for forvaltning av kommunens gjeldsportefølje
- Risikovurderinger knyttet renterisiko

I tillegg skal rådmannen etter årets utgang legge fram rapport for kommunestyret som viser utviklingen gjennom året og status ved utgangen av året.

Kommunestyret vedtok i sak 79/18 *Reglement for finans- og gjeldsforvaltning for Øyer kommune* med virkning fra og med 27.9.2018. Reglementet er oppdatert i forhold til ny forskrift om kommuners finans- og gjeldsforvaltning, som understreker at kommunens reglement skal omfatte både finans- og gjeldsforvaltning, og at kommunestyret skal ta stilling til hvor stor refinansieringsrisiko som skal aksepteres knyttet til lån som forfaller innen ett år. Finans- og gjeldsforvaltningen har som overordnet formål å sikre en tilfredsstillende avkastning samt stabile, forutsigbare og lave netto finansieringskostnader for kommunens aktiviteter innenfor definerte risikorammer.

I det nye reglementet er det angitt tabeller som kvartalsvis finansrapportering skal ha som utgangspunkt. Nye tabeller er innarbeidet i rapporteringen fra 2019. Tabellene avviker ikke vesentlig fra tabeller benyttet tidligere. I henhold til finansreglementet omfattes ikke kommunenes videreutlånsordning (startlån fra Husbanken) av reglementet, men de finansfaglige prinsipper skal anvendes også for disse lånene så langt de passer. Til forandring fra tidligere år vil startlånene ikke inngå i beregningen av nøkkeltall som f.eks. prosentvis andel fastrentelån og gjennomsnittrente.

FORVALTNINGEN AV LEDIG LIKVIDITET OG ANDRE MIDLER FOR DRIFTSFORMÅL

Rådmannen har valgt å holde utenom rapporteringen de midlene som ikke er aktuelle for annen plassering enn hos hovedbankforbindelsen. Til sammen dreier dette seg om 36,3 millioner kr ved utgangen av 3. kvartal, hvorav de største postene er skattetrekkkontoen på 7,5 millioner kr, utlånsmidler/tilskuddsmidler på 7,5 millioner kr og konto for kommunale krav til Fellesenhet Skatt og innfordring på 21,1 millioner kr (midler som tilhører alle de fire samarbeidskommunene). Resterende er diverse gavekonti.

I Øyer kommune er det ikke praksis for å ta opp lån før det er nødvendig for å følge opp vedtatt investeringsplan. Problemstillingen med midlertidig plassering av ubrukte lånemidler er følgelig lite aktuell.

	Mill kr	%	Mill kr	%	Mill kr	%	Mill kr	%	Mill kr	%
Innskudd hos hovedbankforbindelse (DNB)	84,9	100	89,8	100	77,5	100	98,7	100		
Innskudd med tidsbinding										
Andel pengemarkedsfond										
Samlet kortsiktig likviditet	84,9	100	89,8	100	77,5	100	100	100		100
Årlig avkastning siden 31.12.2018		1,14		1,33		1,43		1,51		
Avkastning benchmark (ST1X)		0,84		1,16		1,24		1,38		

Tabell 1 Ledig likviditet og andre midler beregnet for driftsformål

Kommunen har som det framgår av tabellen begrensede midler under denne forvaltningstypen. Gjennom året vil det være store svingninger i beholdningen. Sum innestående på bank er ved utgangen av 3. kvartal på 98,7 millioner kr. Samlet beholdning har vært plassert hos hovedbankforbindelsen, DNB. Sammenliknet med benchmark har Øyer kommune oppnådd noe bedre avkastning, 1,51 % rente i perioden, mot benchmark 1,38 % rente.

GJELDSFORVALTNINGEN

	Ramme gjelds- og finansreglement	31.12.2018			31.03.2019			30.06.2019			30.09.2019		
		Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt	Mill kr	%	Rbt
Lån med pt rente (flytende)	> 30 %				78,2			73,3			73		
Lån med NIBOR-basert rente (flytende)					221,0	53		124,2	35		150	40	
Lån med fast rente	> 30 %				0			96,3			96,3		
Renteswap (rentebytteavtaler)*					266,3	47		264,3	65		238,4	60	
Leasingavtaler					0,9			0,9			0,9		
Samlet langsiktig gjeld		568			566,4	1,7		559	3,3		558,6	3,1	
Gjennomsnittrente						2,2			2,3			2,4	
Benchmark (3 mnd NIBOR)						1,3			1,5			1,6	
Antall løpende enkeltlån					23			14			14		
Største enkeltlån i samlet portefølje	< 35 %				143,7	25		170,5	31		170,5	31	
Lån som forfaller og må refinansieres innen 12 mnd	< 30%				170,5	30		170,5	31		170,5	31	
Opptak av nye lån													
Startlån-Husbanken		43,3			43,2			52,6			52,5		
Samlet langsiktig gjeld inkl. startlån		611,3			609,6			611,6			611,1		
<i>Rbt: gjennomsnittlig rentebindingstid</i>													
<i>* Renteswap (rentebytteavtaler) sikrer renteeksponering på underliggende låneportefølje. I tabellen fremkommer renteswap-avtaler med forfall senere enn 12 mnd frem i tid. Lån med NIBOR-basert rente er redusert tilsvarende.</i>													

Tabell 2 Gjeldsforvaltningen

Som informert om innledningsvis inngår ikke startlån til videre utlån i beregningen av nøkkeltall. Fordeling av lån mellom flytende og fast rente, gjennomsnittrente, rentebindingstid og antall løpende lån er i tabellen ovenfor oppgitt eksklusive startlån. Denne endringen gjelder fra rapportering 2019, og medfører at nøkkeltall fra tidligere år ikke blir direkte sammenlignbare.

Når det gjelder rentemarkedet, fortsatte de korte rentene å stige i 3. kvartal. Norges Bank hevet styringsrenten med 0,25 % til 1,5 % den 19. september. Dette var den fjerde hevingen av styringsrenten det siste året. Rentehevingen var delvis priset inn og 3 måneders Nibor steg 13 basispunkter i september. Markedet forventer nå ingen flere rentehevinger i den nærmeste fremtid.

I løpet av 3. kvartal er kommunens lånegjeld redusert med 0,4 millioner kr til 558,6 millioner kr eksklusive startlån. Andelen av lånegjelda med fast rente er ved utgangen av kvartalet på 60 %, noe som er innenfor kravet i finansreglementet. Dette er en reduksjon fra 65 % i 2. kvartal og skyldes en rentebytteavtale som utløper i juli neste år, og som derfor ikke lenger kategoriseres som fast rente (en rentebytteavtale som har forfall mindre enn ett år frem i tid regnes som flytende). Øyer kommune har i tillegg til angitte rentebytteavtaler i tabellen ovenfor rentebytteavtaler for ca 46 millioner kr som utløper i løpet av de neste 12 månedene, og som derfor ikke inngår i beregnet andel fast rente. I henhold til reglementet skal den gjennomsnittlige gjenværende rentebindingen være mellom 1 og 4 år. Ved utgangen av 3. kvartal er rentebindingen på 3,1 år. Årsaken til at en fastrenteandel på 60 % ikke gir en høyere rentebinding enn 3,1 år, er at mange av rentebytteavtalene nærmer seg utløp.

Gjennomsnittrenten for lånene er ved utgangen av 3. kvartal på 2,4 %. Dette er høyere enn angitt benchmark (3 mnd Nibor), noe som er naturlig i og med at Øyer har rentebytteavtaler inngått i en periode med høyere renter enn i dag. Ved utlån beregner også bankene seg en rentemargin på Nibor avhengig av lånetype. Eksempelvis betaler Øyer per i dag et påslag på Nibor på 0,6 % for flytende lån i Kommunalbanken.

I nytt *Reglement for finans- og gjeldsforvaltning* fremkommer det at et enkeltlån ikke skal utgjøre mer enn 35 % av den samlede låneporteføljen, samt at ikke mer enn 30 % av den samlede låneporteføljen kan ha forfall innen 12 måneder. Etter gjennomført refinansiering i desember 2018 oppfylte Øyer kommune disse kravene. Det største enkeltlånet er et sertifikatlån på 170,5 millioner kr, og dette er også det eneste lånet som forfaller innen 12 måneder. Sertifikatlånet utgjør ved utgangen av 3. kvartal 30,5 % av låneporteføljen, noe som betyr at Øyer er marginalt over kravet i finansreglementet om at ikke mer enn 30 % av låneporteføljen kan ha forfall innen 12 måneder. Dette er en midlertidig situasjon da dette lånet vil bli benyttet til avdragsinnbetaling, og dermed redusert til 160 millioner kr gjennom refinansiering i november.

Årets opptak av startlån hos Husbanken på 10 millioner kr ble foretatt i april. Ved utgangen av 3. kvartal har Øyer kommune startlån i Husbanken på 52,5 millioner kr med en nominell rente på 1,65 %.

Totalt utgjør den samlede låneporteføljen inkludert startlån og leasingavtaler 611,1 millioner kr.

RENTERISIKO PR 30.9.2019

Nåværende gjeld og plasseringer	Balanse %	Balanse NOK	Endringsparameter	Rbt	Beregnet tap MNOK
Gjeld med flytende rente	40	223	1 %		-2,2
Rentekompensasjon					
Selvkostområde					
Gjeld med fast rente	60	335,6		3,1	
Passiva	100	558,6			-2,2
Bank	100	98,7	1 %		1,0
Finans aktiva					1,0
Hvis renta øker med 1 % vil det med nåværende lån medføre årlig tap på:					-1,2

Tabell 3 Renterisiko pr. 30.9.2019

Med den fordelingen av gjeldsporteføljen på fast og flytende rente som Øyer kommune har pr utgangen av september, er den potensielle merutgiften ved 1 % økning av renten på 2,2 millioner kr på årsbasis. Dersom en «netto» gjeldsbetraktning legges til grunn reduseres merutgiften med 1,0 millioner kr til 1,2 millioner kr som følge av økte renteinntekter av kommunens bankinnskudd. Vann og avløp sin andel av gjeld med flytende rente, og rentekompensasjon fra staten til investeringer, vil redusere den potensielle merutgiften noe, anslagsvis ca 30 %.